

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, Szerda, 1907. szeptember 18.

209. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

RIVA SZAPARY, ADRIA-PALOTA.

TELEFON 224. SZÁM.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hóra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 Mlér.

„Az Én politikám.”

(Felhivatalos följegyzések.)

*Ich bin zu schüchtern,
Politik zu treiben.*

Karl Henckell.

„Politikát üzni, jó politika, ha — sikerül; de nem üzni politikát majdnem mindig a legjobb politika. Megpróbáltam azt is, megpróbáltam ezt is. Jelenleg ennél az utóbbinál tartok a „politikai helyzetem” diagnosztikonjával vagyok most reggeltől-estvelig elfoglalva. A legtöbb politikus bukását az okozta, hogy nem elégedett meg azzal, hogy hivatalosan politikusnak tartották, hanem de facto is az akart lenni. Erre vonatkozólag több példát is említhetnék fel. Igaz, hogy nem a magam politikai multjából, mert az amilyen dus a változatokban, olyan rövid még Chronos istenség jóvoltából. De azért az én politikai szereplésem alatt is fordultak elő olyan esetek, amiket bátran felemlíthetnék annak a bizonyítására, hogy a legjobb politika az, ha az ember nem politizál.

Amikor Fiuméba érkeztem, az itteni politikai teendőket, már hosszabb idő óta, Gaál Tibor kormányzóhelyettes végezte. Éppenséggel nem törődtem akkor azzal, kik az alattvalóim, ki a kormányzóhelyettes? Az új korszakom beköszöntő rózsás hajnalával voltam elfoglalva. A kormányzóhelyettes ekkor sok hírlapi támadás érte, aki hirtelenében szintén a hallgatás politikai gyászmezt vonta magára. Ez az elkészeredett experimentum azonban később jött s emiatt nem vált be. A hírlapi támadások nagyobb és nagyobb réseket ütöttek az ő politikai integritásán. Én nem mentem a segítségére, nehogy egy-egy löveg az én politikai integritásomat is érje. Ekkor történt aztán az az emlékezetes horvát zászlósérelmem. Magam se tudom, hogy eshettünk bele, de beleestünk. Én éppen olyan ártatlan voltam benne, mint a szegény Gaál Tibor, de mégis bennünket ért a „jogos sajtókritika”. Ezt pedig *türni* elviselhetetlen, *nem türni* pedig halálos szerencsétlenség. Ahány *ólombetű* van a hazában — már pedig itt csak az *ólombetű* több, mint az adósság — az tüstént az ember mellének szegződik a leggyilkosabb mondatok hadtesttévé csoportosulva. Gaál is türte egy ideig, jóllehet türelme elviselhetetlen volt. Ekkor azonban kezdte nem türni. S ez volt a rugója annak, hogy ő most a magyar politikus köntösében játszsza a Bolygó zsidó világhíres szerepét.

Gaál Tiborra volt okuk haragudni a fiumei magyaroknak és a fiumei magyar lapoknak. (Borzasztó elgondolni, hogy akkor három

magyar ujság volt Fiumében!) Amikor az az emlékezetes horvát zászlósérelmem megesett, a fiumei rezolúció kezdett ingadozni. A horvátok ugyanis mindenáron azt akarták az „Én horvát zászlósérelmemből” kiolvasni, hogy a magyarok föl akarják borítani feneskestől a fiumei rezolúció fazekát, amelyben horvát nemzeti eleddel fő. Akkor a mai nemzeti kormány is horvát-barát, azaz rezolucionista volt. Természetesen nekem is annak kellett lennem, jóllehet, be nem tudtam volna bizonyítani, mért kell szeretnem a horvátokat. Ennek a megmondhatója legfőképpen Polonyi lehetett volna, de benne rég óta nincs bizalmam.

Egy magyar ujságírónak akkor egy szerencsés ötlete támadt. „*Megbuktatom Gaált!*” — mondá s a szót tett követte. (A most következő dolgok valóságáért nem állom a felelősséget. Ezt közvetve egy ujságírótól tudom, tehát nem esküdhetek meg reá. Megjegyzem azonban, hogy az eset igaznak látszik, nagyon érdekes és pokolian gonosz. De a siker — mindent megbocsáttat.) Az ujságíró tehát feltette magában, hogy kitöri Gaál Tibor kálvinista nyakát, amivel csak azt akarom mondani, hogy egy igazán vastag nyak kitöréséről volt szó. Az a hírlapíró — a zászlóbotrány derekán — egy késő éjszaka fölszóított telefonon egy igen előkelő fővárosi ujságot. Ennek aztán elmagyarázta: „Hogyan ment végbe a horvát zászlósérelmem?” Körülbelül így ment végbe, azaz, így magyarázta azt a hírlapíró, ami akkor nekem nagyon jól jött:

„A hajó árbocán, amelyen a kormányzó horvát vizet és partot látni ment, fölvonták a horvát lobogót ott, ahol **nem kellett volna** (Fiumében) s bevonták ott, ahol **fel kellett volna vonni** (a horvát partokon). Ez pedig azért volt így rendezve, hogy a **fiumei rezolúciónak egy kis halálos mérget**, egy kis keserű pilulát adjanak be. Ezt az egész politikai manővert pedig Gaál Tibor fiumei kormányzóhelyettes követte el, aki Fiumében az olaszok pártjához szegődött.”

A híradást átvette az egész ország sajtója. Főképpen pedig a horvát sajtó, amely sűrűn tett szemrehányást a kormánynak, hogy a rezolúciót *orvul támadja*. A rezolúciós lapok tájékoztak a dühtől, a nem rezolúciós lapok pedig az öröm mámorában usztak. A kiszemelt áldozatnak, Gaál Tibornak pedig az

egyik éppen úgy ártott, mint a másik. Ekközben pedig én hallgattam, hallgattam, mint a bölcs.

Következett a második ujságírói csapás Gaálra. Most már egy sürgöny száguldott föl az említett laphoz Budapestre. A sürgöny ekképpen szólt:

Gaál Tibor fiumei kormányzóhelyettes az általa elkövetett horvát zászlóbotrány miatt a kormány legközelebb felmenti állásából.

Mi lehet erre a válasza a kormánynak, az ő felhivatalosa révén? — törte a fejét a cselszövő ujságíró. Meg nem cölfolhatja, mert akkor ellene zudul az egész horváttestvériség; el meg nem fogadhatja, mert hiszen erről — Én tudtam a legjobban — szó sem volt! A kormány válasza meg is érkezett e felhivatalos könyomatos utján. A válasz így hangzott:

— Gaál Tibor fiumei kormányzóhelyettesnek állásától való felmentése *még nem befejezett tény*.

Ergo: *befejezett tény!* S már a legrövidebb idő multán „Tiburzio pakkolt”, mint ahogy egy itteni lap írta. Elment és még ma is megy abban az örökös reménységben, hogy utja egy Fiuméba visszatérő görbe diplomáciai vonal. Én pedig megkezdtem a hallgatás politikáját: nem törődtem azzal, hogy Gaál kétszer olyan ártatlan volt abban a zászlósérelmemben, mint én. Kellott egy bűnbak.

Ime, ez a példa is mellettem szól, amikor távol akarom magam tartani a politikától. Mert én igazán politizálni csak egyszer akartam. Amikor megszüntettem a fiumei magyar ujságokat. Ugyanis ujság nélkül akartam politikát csinálni, ami kellemes dolog. Nem éri az embert veszedelem. Ugy éreztem azonban, hogy nem lehetek el egészen ujság nélkül. Ekkor csináltattam a kormányzóság cenzurája és szerkesztése mellett egy lapot. Ez is feleslegesnek bizonyult. Limonádé nélkül is tudtam politizálni. Ma már azonban megint van egy ujság. Tehát megint nem fogunk politizálni, mert, mint mondám, politikát üzni, jó politika, ha — sikerül; de nem üzni politikát majdnem mindig a legjobb politika.”

Vasutas mozgalmak Fiumében.

Irta: Dr. Fábián László.

vasuti titkár.

Egy idő óta bizonyos forrongás észlelhető a fiumei vasutasok között. Sietünk kijelenteni, hogy ez alkalommal nem a felsőbbség ellen irányul a mozgalom. Nem, a felsőbbség intézkedéseivel most a jobb érzésű vasutasok meg vannak elégedve, a mindenáron szerepelni vágyók pedig nem mernek ily irányban szerepelni.

Szerepelni pedig kell!

Vannak emberek, akiknek a szerepelni vágyás olyan mindennapi szükséglet, mint a gastronomusnak a pikáns eledel, vagy mint az asszonynak a divatos ruha. Ha aztán az ilyen emberi még rövidlátással és tudatlansággal is megverte a teremő, — kész a veszedelem a könnyen hívó, könnyen hevülő embereknek.

Ilyen szerepelni vágyó ember van egy néhány a fiumei vasutasok között. Szomorú szerepre vállalkoztak, ők tudják, hogy miért. Fiumében, a reális alapokon nyugvó vasutas mozgalmak és fészkekben, nekimernek az eddig elért eredményeknek s elfeledkezve a multtól, nem számolva a jövővel, sárba próbálják tiporni mindazt, amiért ők maguk is élet-halál harcot vívtak még nem is olyan régen.

Mindenki tudja, hogy a *Vasutas Szövetség* eszméje Fiumében született s azt be is kell ismernie mindenkinek, hogy az ige megtestesítésében a fiumei vasutasoké volt az oroszlanrész. Most aztán meg van a Szövetség s dacára, hogy tizenhat hónapi fennállása alatt állandóan a szervezkedéssel volt ereje lekötve, oly eredményeket produkál, mely előtt minden jóérezésű vasutasnak kalapot kell emelni s melyet a külföld is elismeréssel honorál. És csudák-csudája épen Fiumében akadnak vasutas Efiatészek, akik a Szövetség ellen agítálnak. Ha mindenütt a magyar haza területén ellene fordulnának a vasutasok a Szövetségnek, Fiumében akkor sem volna szabad ennek megtörténni. S mégis megtörténni. És pedig kétszeresen büns eszközökkel történik meg. Botorul, tudatlanul beleviszik a vasutasok külön családi szociálpolitikájába a nagy politikát. Összekavarják a kettőt a nélkül, hogy tudnák, hogy a kettőnek egymáshoz semmi köze. Beledobják itt a leggyűlékonyabb anyagba a horvát kérdést, melynek sem a Szövetségben, sem a vasutasok szociális bajaihoz semmi köze.

S ha legalább őszinték volnának ezek az urak! De vagy tudatlanok, vagy nem őszinték. Mert ha csak egy kicsit gondolkoznának be kellene látniok, hogy mozgalmuknak még az az eredménye sem lesz meg, amit egykor Herostrates elért. Hiába próbálják felgyújtani a templomot, nem sikerül nekik, mert idejekorán legfűlelik és mint közönséges gyújtogatókkal bannak el velük.

Nézzük csak mit is akarnak ezek a Herostrates urak. Nincs más céljuk, mint a vasutasokat egymás ellen uszítani s mikor egymással habkapatták őket, akkor a háborgó tömeget a Szövetség ellen fordítani. Ha aztán a Szövetségből sikerült a tagot kibolondítani, akkor szépen bevezényelik a megváltó vörös zászló alá, a nemzetközi szociálisták közé.

A dolog azonban nehezen megy. A vasutasok higgadt, komoly elemei tudják, hogy a nagy politika és a vasutasok külön társadalmi politikája két különböző dolog. Tudják, hogy a kormány feladata a társadalom összes osztályainak általános jólétéről gondoskodni, az aprólékos részletekről maguknak az egyes társadalmi osztályoknak kell gondoskodniok. A vasutas társadalom jólétének fokozásáról, szociális bajainak orvoslásáról gondoskodni van hivatva a Vasutas Szövetség. Ilyen intenciók ellen pedig harcolni igen nehéz.

Fiumei Herostrateseknek azonban van egy alkalmas fegyverük, melynek felhasználása bűn a vasutasok ellen és a nemzeti eszme ellen egyaránt. Felhasználják a horvát testvérek magyarellenes érzületét s ezzel izgatják őket a magyar Szövetségből való kilépésre s a nemzetközi szocialista táborba való belépésre. És itt kezdődik az izgatók tudatlansága. Izgatják a

horvát vasutasokat azzal, hogy a magyarok az ő nyelvi és faji önállóságuk ellen törnek s ugyanakkor bevezetik őket a nemzetközi szociálisták közé, ahol nyelvét, fajtát és hazáját kell megtagadnia.

Hát nem hisszük, hogy horvát vasutas társaink ennek a veszedelmes komédiának felüljenek. Legalább a gondoikodók nem. Hiszen gondolkozzunk csak egy kicsit. Van-e célja s lehet-e egyáltalán jövője a nemzetközi szociálistáknak a vasutasok között? Sem célja, sem jövője nem lehet. Félre ne értsen valaki; e sorok írója testestől-lelkestől híve a szociálistáknak, melynek alapelve a neminem laedere, suum cuiusque tribuere, senkit sem sérteni s mindenkinek megadni amit megérdemel. De annak a szociálistáknak, melynek alapelve ubi bene, ibi patria, amely a szabad véleménynyilvánításért úgy harcol, hogy az ellenkező véleményen levőt doronggal űti le, a felvilágosult vasutasok között jövője nincs.

Ezt jól tudják az izgató urak is, de nem törődnek vele. Ők kéjelegnek abban, hogy az egyszerű felfogású embereket tévtanokkal beereszgetik, hanem aztán a kijózanodás után következő katzenjimmer a szegény ember dolga lesz, ők akkor már más eszmékkel másfelé fognak korteskedni.

Hogy a fiumei vasutas mozgalmak komolyságáról a közönség is, a vasutasok is informálva legyenek, bemutatjuk itten a vezetőket. Egyelőre csak egyet ismertettünk, a ki a háttérben működő rugók után a műpadon deklamál. *Kotormán István*nak hívják ezt az urat s mesterségére nézve irodalmitiszt a magyar államvasut szolgálatában, de még nem is oly régen derogált neki becsületes kollégáival parolázni. Szociális ismereteit és tudományát nem tudjuk, melyik egyetemen szerzte, de száz forintot teszünk egy kavics ellen, hogy *Kotormán* ur nem *Kotorka* elő agyból a szociálisták definícióját, sem a politika meghatározását. És ez az ur, a magyar állam kényerén hirdeti a magyar gyűlöletet a horvát kartársak között s dicsoitja a nemzetköziség isteni állapotát minden vasutasnak, aki őt meghalgtatja. S mindezt azért, mert ő szerepelni akar. Alig egy éve, hogy *Kotormán* a Vasutas Szövetségnek, melynek most hadat üzent, vezető embere volt, szóval szerepelt. Akkor még kizárási indítványt adott be egyik társa ellen, mert az *Lorber Józsefet*, a Szövetségnek ma is egyik agilis vezetőjét nemzetellenes politikával vádolta meg. És ez az ur ma a nemzetköz szociálisták agitátora. Igen, mert időközben lezszoritották a szereplés teréről. Szerepelni pedig kell akárminő áron, akárki is issza meg végül a levét.

Mindezek után csak egyen csodálkozunk; az állomás főnökség, forgalmi főnökség, üzletvezetés egyformán tudnak erről a szereplésről, miért nem pakolják fel *Kotormán* urat s küldenek az ország határára egy állomással kívül, hogy ha gyűlöli ezt a hazát s nem jó neki az állam kényere, köszojja meg az idegent, hátha az jobb lesz.

A többi szereplőkről, kiket — bár nem nagyon örvendünk a szerencsének — szintén ismerünk, ha szükség lesz, máskor emlékezünk meg. Most csak annyit jegyzünk meg, hogy aki szemüveggel néz, annak többet kellene látnia. Ezekről az uraktól függ, hogy Fiuméből eltávoznán, hogyan bucsuzzunk: béke velünk, vagy a viszontlátásra?

UJDONSÁGOK.

— A *rappresentanza* összeül. A városi képviselőtestület e hó 20-án, pénteken délután 6 órakor tartja a nyári szünet után első ülését, amelyen *Luppis A. F.* alpolgármester fog elnökölni, miután *Vio Ferenc* drnak polgármesterré való királyi megerősítése még mindig nem érkezett le a király kabinet irodájából.

— A delegációk. A legközelebbi delegációk munka programja és összehívása dolgában a kiegyezési tárgyalásokkal elfoglalt kormányok eddig nem határozhattak. Ha ezek befejeződtek, akkor — mint Bécsből írják — nyomban határozni fognak a közös budget megállapítása s a delegációk összehívásának időpontja felett. Azt hiszik, hogy a költségvetés körül nem merülnek fel nehézségek, mert az 1908. évi közös budgetben nem lesznek újabb követelések s az csak a természetes fejlődésnek megfelelően emelkedő kiadás többletet foglalja magában. Hogy a delegációk még ebben az évben elvégezhetik-e munkájukat s megállapíthatják a jövő évi közös budgetet, az a kiegyezési tárgyalások lefolyásától függ. Arról a szándékról, hogy ebben az évben csak rövid delegációs ülésszak lesz s ebben a közös kiadásokra indemnitást kérnek, mértékadó helyen csak a lapokból szerezték tudomást, mert most elég az idő arra, hogy normális szeszit tartsanak. A külügyminiszter a delegáció legközelebbi ülésszakát fel fogja használni arra, hogy kimerítő felvilágosításokat adjon a desidói és ischli találkozásokról s kiterjeszkedik az orosz külügyminiszterrel e hónapban megtörtént találkozás méltatására is.

— Fiumei utmutató. Ezt a címet fogja viselni az a könyv, amely október hó folyamán hagyja el a sajtót. A könyv, amint már címe is árulja, a Fiumében megforduló idegeneknek van szánva, akik csak nagy nehezen tudnak eligazodni a corpus separatum labirintusában. A fiumei utmutató körülbelül nyolcvan oldal terjedelemben, szép illusztrációkkal fog megjelenni. A könyvet *Fodor Oszkár* hírlapíró, *A Tengerpart* munkatársa szerkesztette és adja ki.

— Hangverseny. *Csillag* Stefánia kisaszony, a csernovicai opera tagja e hó 21-én szombaton este 8 órakor a *Corsia* Deák-szálló nagytermében *Boccolini* Nina zongoraművésznővel együtt hangversenyt rendez.

Kocian János, a hírneves hegedűművész e hó 28-án és 29-én este a *Comunale* színházban hangversenyt tart.

— Vasutasok a Brioni szigeteken. A vasutasok országos szövetségének fiumei kerülete e hó 22-én, a Magyar-horvát hajóstársaság egyik gőzösevel kirándulást rendez a Brioni szigetekre. A kirándulók 22-én reggel 8 órakor indulnak el Fiuméből és Pola érintésével jutnak a természeti szépségekben gazdag szigetekre, ahonnan éjféltájban érkeznek vissza Fiuméba. Már eddig is sokan jelentkeztek a kirándulásra úgy Fiuméből, mint a vidékről. Akik még nem jelentették be magukat, forduljanak *Fodor Armin* máv. ellenőrhöz, vagy *Földes Gyulához* az állomás feladási pénztáránál. Részvételi díj 4 korona.

— Tizenegy nap egy dal miatt. Vasárnap éjjel egy *Kolencz Antal* nevű pék az *Andrássy-uton* haladva rázendített a szokolista dalra. Éppen akkor arra haladt négy péktársa, akik az éneklőt megállították és kérdőre vonták, hogy mer Fiumében horvát nótát énekelni. A péklegények mindjárt rendőrt is hívtak, aki be akarta kisérni az éneklő horvát legényt. Ez azonban ellenkezett. A rendőr nagynehezen bekísérte az okvetetlenkedő horvátot, akit éneklésért, no meg a rendőrral szemben tanúsított magatartásáért tizenegy nap elzárásra ítélték.

— Nagy olasz-magyar szótár. Mint értesülünk, néhány hét múlva megjelenik a *Kőrösi Sándor* budapesti főgimnáziumi tanár szerkesztésében készülő nagy olasz-magyar szótárnak első kötete, mely a mű olasz-magyar részének első felét foglalja magában az I. betűig bezárólag. Már ez a rész is egy vaszkos kötetre terjed, ami a feldolgozott anyag gazdagságát mutatja. Egyébként is rajta volt a szerkesztő, kinek neve irodalmi körökben is jól ismert, hogy munkájával minden igényt kielégítsen, mit egy nagy szótárral szemben támasztani lehet, feltüntetvén az igék főbb alakjait, a hangsúlyt, ékezeteket, sőt etymologice is keresve az olasz szavak eredetét.

— Foszfát és parafa. A „Beatrice” osztrák hajó ma Bonából kikötőnkbe érkezett. A hajó 3200 tonna foszfátot és 104 tonna parafát hozott.

Hogy fogadjuk a visszavándorlót.

A rendőrség tagad. — Letagadja még a csillagokat is! — Hanem van egy újabb eset is!

Ma újból az autonómrendőrséggel kell foglalkoznunk. Ez a jeles szervezet annyiszor vét hivatása és kötelessége ellen, hogy állandó botránykrónikát szánhatnánk neki. Bennünket azonban csak azok a visszaélések érdekelnek, amelyek a kvalifikálhatatlan rosszakarat bélyegét viselik magukon.

Ilyen volt az az eset is, amely a szegény *Vilkovszky* Antalt érte s amelyről „*A Tengerpart*” kimerítő tudósításban számolt be. Hogy visszatérünk a dologra, megokolja a rendőrségnek a kormányzósághoz benyújtott jelentése, amely a *Vilkovszky*-ügyre vonatkozik. Ebben a jelentésben a tények valótlanok. Eszerint a rendőrség azért csukatta le és tartotta elzárva két napig *Vilkovszkyt*, miután ő maga jelentkezett ott és azt mondotta, hogy anyagi eszközök hiányában nem tud Fiumében ellenni. Ezt azonban *Vilkovszky* nem mondotta.

Egy másik értesülésünk szerint a rendőrség egyik tisztviselője úgy nyilatkozott az esetről, hogy azt *félreértés okozta*. *Vilkovszky* ugyanis egy magyarul nem értő tisztviselő hallgatta meg és beszédéből csak azt vette ki, hogy nincsen pénze és haza szeretne utazni. A tisztviselő a szokás szerint erre rabkosztra, kenyérré-vizre fogadta, egy cellába záratta és néhány nap múlva haza akarta toloncolni. Hogy a dolog az ismert módon nyert megoldást, az csak a véletlen műve, mert könnyen megtörténhetett volna az is, hogy *Vilkovszkyt* nyolc-tíz napig fogva tartják, amíg az illetőségi hatóságtól a személyi adatokat meg nem szerzik. *Vilkovszky* tehát még szerencsésen járt, hogy ilyen könnyen kiszabadult a piszkos és férges fogház odujából.

Ezzel kapcsolatban egy hasonló esetről is említést tehetünk, amely szintén különös világot vet a rendőrség „tapintatos” eljárására. Ime az eset: Egy magyar visszavándorlónak Amerikában olyan hajójegyet adtak el, amelyhez külön szelvény volt csatolva vasúti jegyképpen. A jegy Budapestig szólott. Mikor a visszavándorló jelentkezett az állomás pénztáránál, a pénztáros azt a választ adta a visszavándorlónak, hogy a jegyet nem használhatja, mert az nem jogosít vasúti jegy váltására. A szegény visszavándorló, akinek pénze fogytán volt, erre a rendőrségre fordult tanácsért. No hiszen jó helyre! Az egyik hivatali szobából a másikba küldték s mindenünnen formálisan *kidobták*. Tanácsot azonban nem kapott. Ez az eset egyébiránt igen gyakori.

Sokszor halljuk a panaszt, hogy egyes rendőrtisztviselőkhöz nehezebb bejutni, mint valami valóságos miniszterhez s ha bejutott hozzájuk az ember, úgy bánnak vele, mint a Vácra! kiszabadult gonosztevőkkel szokás. Azután az is mindennapi dolog, hogy a tisztviselőket hivatalos óráik alatt nem lehet a rendőrségen találni. Ime ez is adalék a fiumei autonómrendőrségen uralkodó állapotokról.

TÁVIRAT. ☛ TELEFON.

A kiegyezési tárgyalások.

Miniszterelnök a királynál.

Nincs kiegyezés.

A hangulat Budapesten.

A tárgyalásokat folytatják.

Nagy jótékony hagyomány.

Egy zeneszerző halála.

Egy spanyol tábornok öngyilkossága.

Egy katonarab szökése.

A kiegyezési tárgyalások.

Bécs, szept. 17. *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter ma reggel Bécsbe érkezett. A délelőtti folyamán *Wekerle Sándor* miniszterelnök lakásán tanácskoztak a miniszterek. A miniszterelnök délelőtti 11 órakor kihallgatásra ment a királyhoz.

Miniszterelnök a királynál.

Bécs, szept. 17. *Wekerle Sándor* miniszterelnök előzetes megállapodás szerint délelőtti 11 órakor kihallgatásra jelent meg a királynál. Előzőleg a király az osztrák minisztereket fogadta. *Wekerle* kihallgatása háromnegyed óráig tartott. Fél 1 órakor magyar miniszterek az osztrák miniszterelnökségre mentek, hogy folytassák a kiegyezési tárgyalásokat.

Nincs kiegyezés.

Bécs, szept. 17. A mai tanácskozások a kiszivárgott hírek szerint nem végeztek meg egyezéssel. Mindkét fél ragaszkodott álláspontjához s így nem sikerült a kiegyezést tető alá juttatni. A magyar miniszterek ma este visszatartak a fővárosba.

A hangulat Budapesten.

Budapest, szept. 17. A főváros politikai köreiben pesszimisztikus a hangulat. Arról is beszélnek, hogy a kiegyezés *kormányválságot fog előidézni*. A kósza hír természetesen nem igen talált hitelre. Mert arról ugyan szó lehet, hogy az osztrák kormány beadja lemondását, de a *Wekerle* kabinet erősen áll.

Budapest, szept. 17. A mai tőzsdén a kiegyezésről elterjedt hírek következtében az üzlet lanyha volt.

A tárgyalásokat folytatják.

Budapest, szept. 17. Megbízható forrásból eredő hír szerint a kiegyezési tárgyalásokat folytatni fogják és megegyezés megkísérlik a kölcsönös megegyezést. A legközelebbi tárgyalás Budapesten lesz.

Nagy jótékony hagyomány.

Eperjes, szept. 17. Ma bontották föl a minap elhunyt *Latinovics Rudolf* dúsgazdag földbirtokos végrendeletét, amelyből kint, hogy az elhunyt háromszázezer koronát hagyományozott különböző jótékony célra.

Egy zeneszerző halála.

Bécs, szept. 17. *Trill Ignác* világhírű zeneszerző ma meghalt.

Egy spanyol tábornok öngyilkossága.

Madrid, szept. 17. *Vall Serafo* tábornok ma lakásán agyonlőtte magát.

Egy katonarab szökése.

Komárom, szept. 17. *Prigler* 12. ezredbeli katonarab az éjjel megszökött a katonai fogházból.

Felelős szerkesztő: *Murai Jenő*.
Szerkesztő: *Korcsmáros Pándor*.
Kiadótulajdonos:
„A TENGERPART” lapkiadó vállalat.

CIGALE tengeri fürdő
LUSSINPICCOLO mellett.
PROSPEKTUS KIVANATRA.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA
betétkrények és folyószámlák után

4 1/2 % netto kamatot

terít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

BUTOROZOTT SZOBA

utcai 2 ablakos egy vagy két ur részére teljes ellátással azonnal kiadó. — Czim: Via Risorta 365. I. em. balra.

Október 1-ére kiadó

jobb családnál igen szépen butorozott szoba, kilátással az Adamich-térre.
Czim: Via Governo 22. III. em.

ELADÓ

egy teljes szoba butor igen jó karban. Közelebbit a Fiumei Kenyérgyárban.
Via Gisella 3.

UJ

FÉRFIRUHA TEREM.

FIUME, Corso 7. II. em.

Alulirott, a *Wenitzky-féle* férfiruha-terem eddigi első szabásza önálló

férfiruha termet nyitottam

Corso 7. sz. alatt (II. emelet).

Tizenöt évi szabászi multam, melyből 4 évet Fiumében és 11 évet Budapest legelső férfiruha termeiben töltöttem, kezdek munkám és zabásom kitünőtől volt.

Legújabb valódi angol és hazai szöveteim máris raktáron vannak és kérem a n. é. közönség szíves mielőbbi látogatását.

☛ JUTÁNYOS ÁRAKAT SZÁMITOK. ☛

Mély tisztelettel

SCHENK LAJOS,

Corso 7. II. em.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv. - társaság

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

ELEFÁNT VÉDJEJY

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

MIRAMAR

Nagyszálló Cirkvenicán

Nyári és téli üdülőhely
és tengeri fürdő,

A szálló közvetlenül a tengerparton, a fürdő közelében fekszik.

Modern berendezés.

Kávéház és étteremmel.

Lift — villanyvilágítás.

Olvasó terem.

Hidegvízgyógyintézet.

Meleg házi fürdők.

Figyelmes kiszolgálás

Mérsékelt árak.

„Progresso“

Cinematograf (Mozgófényképek)
ANDRÁSSY-UTCA 1. SZ.

Kétszer hetenkint új műsor.

Hétköznapokon d. u. 5—10-ig.
Vasárnapokon d. e. 10—1-ig és
d. u. 1/4—11-ig.

Állandó előadások.

Pension Jeanette

LOVRANA.

Elsőrangú ház a moló közvetlen közelében, nagy árnyas kerttel, mely a tengerpartig terjed.

Balkonos szobák tengeri kilátással.

Saját tengeri fürdő. Mérsékelt árak. Kitchinó konyha.
Magyar tulajdonos: Ódor Kálmán.

BRISTOL PENSIO

és

RIVIERA PENSIO

LOVRANA.

Gyönyörű fekvésű épületek, szép kertekkel. Szobák tengeri kilátással. Pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak.
— Minden szükséges kényelem. —
PROSPEKTUS.

Első és legjobb hírnevű óráüzlet

Nattich: Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás
Genfi és Glashütte-féle
angol különlegességi
gyártmányok.

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlasi palotával szemben.

Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

GAMBRINUS-BUFFET

VIA LIDO, DANIEL-MOLO ATELENÉBEN.

Van szerencsém Fiume város és környékének t. közönségével tudatni, hogy fenti cím alatt Fiumében gazdagon felszerelt

uzsonna-termet és álló sör- és borozót létesítettem.

Raktáron tartok állandóan friss prágai füstölthús különlegességeket, naponként hozatok valódi bécsi vírstliket és azokat helyiségemben melegen is felszolgálom.

Stajer hizalt baromfiak, kacsák, libák, tisztán kikészítve, hidegen és melegen.

Sajtok, halkonzervek, főtt és sült édesvízi és tengeri halak, befőttek, gyümölcsök, csemegék állandóan raktáron.

A kőbányai polgári sertőzde sokszor díjazott és közkedvelt világos márciusi és barátsöre csapról mérve, palacksörét jégbe hűtve palackokban is árusítom. Bel- és külföldi boraim a legkitchinóbbek.

Szakértelemmel rendezek bufetteket klubokban, családoknál, esküvőkön vagy magánosoknál.

Finom, előzékeny kiszolgálást biztosít

KUHN GYULA.

Szent-István védjegyű Dupla Maláta-sör palackokban.

Lovranában

(Abbazia közvetlen közelében)

a „QUARNERO“ szállodát

és PENSIO

LATOGATJA MINDEN MAGYAR EMBER.

Tulajdonos: ZIPERA RUDOLF, az abbaziai Jeanette szálló volt szakácsa.

Kitüntette a nagy korona-renddel a svéd király által.

Kitchinó konyha. Elegánsan berendezett balkonos szobák gyönyörű tengeri kilátással. Remek terras.

Mérsékelt árak. Fürdők a házban.

Családok részére nagy engedmény.

LOVRANA

(Abbazia mellett)

KÖNIGSVILLA

elsőrangú szálloda, kávéház és étterem.

Elegáns szobák, gyönyörű tengeri kilátással.

Kitchinó konyha.

Magyarok kedvenc lakhelye.

Tulajdonos: HERMANN TERÉZ.

Tivoli Szálloda és Pensio

lőli-ben, Abbaziától 10 percnyire

Gyönyörű, kiránduló hely uzsonákra.

Naponta friss halak, magyar gulyás és sült liba.

Ugyanott szobák is kaphatók gyönyörű tengeri kilátással.

Jutányos árak.

Tulajdonos: BARTH G. E.

TELEFON 472.

Klotild szálloda és pensio

SUSÁK, 5 percnyire Fiumétől,

Kitünő teljes ellátás fürdővel, lakással napi 5 koronától feljebb.

Nyári tengeri fürdő. Külön meleg tengeri fürdő.

Oriási nagy terras a tengerre.

Remek étterem. — Kitünő tiszta italok.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

Fiuméből omnibuszszal 5, gyalog 10 perc sétá.

KELLEMES KIRANDULÓ HELY.

Resch Ant. tulajdonos.

A magyarok legkedveltebb pensioja és étterme a

SLATINA

étterem és pensio

ABBAZIABAN

szemben a Slatina fürdővel.

Gyönyörű árnyas kert. — Kitünő konyha. —

Tiszta italok. — Mérsékelt árak.

Magyarok itt találkozunk!

Kovács I. magyar vendéglője

ABBAZIA

a Bellevue és Auge Gottes között.

Hideg és meleg étkek.

— FRISSEN CSAPOLT SÖR. —

MÉRSEKELT ÁRAK

KORONA

VENDÉGLŐ

FIUME, CORSIA DEAK 30.

TELJESEN UJJÁALAKITVA.

Kitünő magyar konyha.

Valódi magyar borok.

Izletes ételek és italok.

Előfizetőknek ebéd és vacsora:

18.—, 24.— és 30.— frt.

Magyar honfitársainak szives támogatását kéri

HOPP VINCE,

VENDÉGLŐS.

„OLIMPO“

CINEMATOGRAF

Via Germania 11. szám. Braida.

Naponta előadások d. u. 4 órától kezdve.

Vasár- és ünnepnapokon d. e. 10 órától 1-ig és d. u. 4-től 10-ig.

Rendkívül érdekes képek.

Kiváló Ujdonságok.

Kétszer hetenkint váltakozó műsor.

BELEPTI DIJ: I. hely 40 fill.

II. hely 20 fill.

Katonák és tíz éven aluli gyermekek a felét fizetik.

FIGYELEM MAGYAROK!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy szeptember 1-től kezdve lesz nálam kapható és pedig a következő árak mellett: Pörkölt vagy gulyás 1 pohár sörrel 52 fillér, tormásvirsli 1 pohár sörrel 44 fillér, 10 pohár sör után 2 pohár ráadásul jár.

Valódi magyar konyhám az abonnensek figyelmébe ajánlom.

Aki a társas szórakozást szereti, az ne mulasztja el felkeresni a magyarok által kedvelt

hol a nap bármely szakában frissen csapolt sör és hamisítatlan magyar bor kapható.

Pontos és előzékeny kiszolgálásról ismert nevem kezkesedik.

Kitünő tekepályám a t. közönség rendelkezésére áll.

zóna reggeli

Monte Verde vendéglőt.

Kiváló tisztelettel

LIEBL ISTVÁN, vendéglős.